

Kolem Kozašic přes Jankovice a Seník do Železných hor

Dnes nás čeká pořádná porce cestování. Aby si to člověk hezky užil a pokořchal se nejen samotnými vesničkami ale i okolní přírodou, tak na to jeden den nestačí. Nutná je také návštěva ve více-ročních obdobích. Naším cílem budou Jankovice a k nim příslušející Kozašice a Seník, jmenované vesnice se nacházejí asi čtyři kilometry jihozápadně od města Přelouče pod Železnými horami. Kozašice samozřejmě nejbliže k Přelouči a Seník nejdál.

Od roku 1960 se Jankovice pro svou polohu na hlavní silnici mezi Kozašicemi a Seníkem staly centrem sloučených obcí. Vesnice spojuje také potok pramenící nad Seníkem, protéká Jankovicemi a kolem Kozašic se vlévá do Labe. Jižní okraj vesnic tvoří rozsáhlé lesy. O jmenovaných vesnicích není mnoho dochovaných zpráv. Hlavním pramenem jsou knihy Augusta Sedláčka, spisy J. Ledrovy a Fr. Rosůlka a samozřejmě také nová literatura od Petra Vorla. Nejstarší první zmínka o Jankovicích je z roku 1421, tehdy Jankovice přešly z vlastnictví opatovického kláštera do majetku kunětickohorského, čili pardubického panství. V roce 1437 byly zastaveny králem Zikmundem Lucemburským nejvyššímu hejtmánovi Divišovi Bořkovi. Také první zmínka vzhledem ke Kozašicím se týká Diviše Bořka z Miletínka a výše uvedeného letopočtu 1437, kdy za dobré služby přijal od krále zástavou zboží opatovického kláštera městečko Přelouč a také Kozašice. Vesnice Seník byla rozdělena mezi tři panství - opatovické, benešovické a žehušické, první zmínka o ní pochází z roku 1543. V dochovaných zprávách nalezneme zmínku, že kozašický mlýn stál u Senického potoka již ve 13. století. Dočteme se také, že vesnici Kozašice propůjčil roku 1227 vladyka Kojata z rodu Hrabišiců sestřenci svému, Benešovi. V roce 1494 nařídil Vilém z Pernštejna, který vlastnil Přelouč v letech 1518-1560, zpracovat soupis obyvatelstva zvaný Urbář panství. Je to soupis práv, přehled osedlých, jejich statků, povinností a platů. Urbář dává nahlédnout do sociálních a společenských zvyklostí a z něj lze vytvořit také pohled do tehdejší venkovské společnosti.

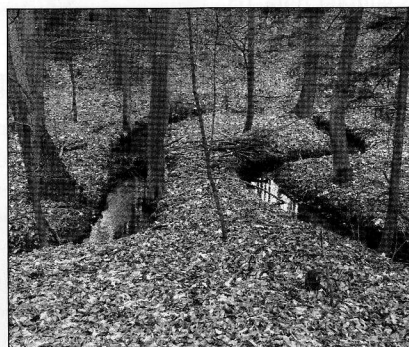
Vesnice Jankovice a Kozašice byly pravděpodobně pojmenovány po prvním

rychtáři, který stál v čele vsi. Rychtář se mohl nazývat Janek, byla to tedy ves lidí Jankových, nebo se nazýval rychtář Koza a byla to ves lidí Kozákových. Rychtář sídlil na rychtě (gruntu), vrchností mu byl vyměřen větší lán polí, spravoval ves a konal nařízení daná vrchností. Pole byla lidem v obci při jejím zakládání přidělována. Rychta byla dědičná, mohla se i prodat. Často se takoví rychtáři nebo jejich potomci povznegli do stavu vladyckého.

Hospoda v Jankovicích

Jmenované obce lze považovat za tzv. návesní. Usedlosti jsou zde umístěny kolem určitého obdélníkového prostoru, návsi. Ke každé návesi díl polí přímo za ní. Mezi vesnicemi vedly stezky, chodilo se pěšky i na velké vzdálenosti. K přepravě většího množství zboží se využívaly povozy tažené voly, kravami a koňmi. Silnice z Kutné Hory přes Přelouč do Hradce Králové byla vybudována až v roce 1836.

Od roku 1774 navštěvovali někteří žáci školu v Přelouči, v roce 1825 byla otevřena jednotřídní třída v Jankovicích, v roce 1882 byla povolena škola dvou-třídní. Koncem 19. století navštěvovali školu žáci z Jankovic, Kozašic, Seníka a Benešovic. O zlepšení života obyvatel se zasloužila v 18. století Marie Terezie a její syn Josef II. Byla provedena úprava obecného školství. Ve jmenovaném

roce 1774 bylo upraveno přiškolení, od této doby obvod školy v Přelouči tvořila také obec Kozašice. Soupis půdy, sčítání obyvatel a číslování domů bylo provedeno v 80. letech 18. století. Nejen z urbáře, ale i z těchto záznamů je zřejmé, že lidé v těchto vsích se živili zemědělstvím, pěstovali zeleninu a sklízeli ovoce. Obyvatelé Jankovic, Kozašic a Seníku provozovali také tradiční řemesla, v každé vesnici stál mlýn, kovárna a krčma. Mezi Kozašicemi a Sptovcemi byly na Skaličkách lomy na žulu a kámen. Lidé ze slepenců lámali ručně štěrk a vozili jej až na silnici chlumeckého okresu.

Jihozápadně od Jankovic, Kozašic a Seníku je nevelké zalesněné křemencové návrší, které místní nazývají „Vražda“. V dnešních dobách není toto místo často navštěvované, zavítají sem houbaři, nebo ti, kdož mají rádi dlouhé procházky lesem. O tomto místě se vyprávějí různé příběhy, které se možná staly, možná nestaly.

„Za dávných dob stával prý na vrcholku Vražd pevný hrad, kde sídlil nábožný rytíř, na kterého měli spadeno páni z nedalekého hradu Lichnice. Jedné tmavé, bouřlivé noci se k hradbám tohoto hradu přiblížili a udeřili na něj tak prudce, že po krátkém odporu padl hrad do jejich moci. Rytířské sídlo zapálili, obyvatelé zajali a ještě téže noci všechny bez milosti stali. Krev nevině popravených se mísila s vodou z prudkého lijavce a tekla širokým proudem od hradu dolů pod úpatí. Vymlela velikou rozsedlinu, která se nazývá Hluboký. Touto rozsedlinou bloudí vždy o půlnoci všichni popravení, kteří hledají své hlavy. Nikdy je však nenajdou, protože Lichničtí páni je vzali s sebou domů a předhodili je psům.“

Po hradu na Vraždách není žádných stop, ale pověst se zachovala dodnes. Ještě počátkem 20. století tam stála rozhledna, ale ta vzala časem za své.

Kam vyrazit do okolní přírody a v kterou roční dobu, tak na to mám na stránkách Roštu málo místa. Kdo miluje staré památné stromy, tak by se měl podívat na jilm v polích napravo od silnice před Jankovicemi. Doba návštěvy? Asi zima, kdy se po sněhové pokrývce na lyžích ke stromu krásně dostanete anebo po žních, kdy to jde po strništi. O lesích v katastrech všech tří obcí by mohli své vyprávět hou-